

SIGMA
Creating Change Together

A joint initiative of the OECD and the EU,
principally financed by the EU

Начелата на јавната администрација

Издание од 2017 година

Одобрено за објавување од Карен Хил, Шеф на програмата СИГМА.

Овој документ е подготвен со финансиска помош од Европската унија (ЕУ). Документот не треба да се смета дека ги одразува официјалните ставови на ЕУ, ОЕЦД или на нејзините земји-членки, или на партнерите коишто учествуваат во програмата СИГМА. Мислењата коишто се изразени и изнесените аргументи се ставови на авторите.

Овој документ, како и сите податоци и мапи вклучени во истиот не се во спротивност со статусот или суверенитетот на која било територија, означувањето на меѓународните граници и со името на која било територија, град или област.

© ОЕЦД 2017 – Користењето на овој материјал, во дигитална или печатена форма, е уредено со Условите објавени на веб-страницата на ОЕЦД <http://www.oecd.org/termsandconditions>.

Содржина

Предговор од г. Јоханес Хан, Комесар за европска соседска политика и преговори за проширување, ЕК	2
Предговор од г-ѓа Мари Кивиниеми, Заменик генерален секретар, ОЕЦД	3
Вовед	4
1. Стратешка рамка за реформа на јавната администрација	7
2. Развој и координација на политиките	10
3. Јавна служба и управување со човечки ресурси	14
4. Отчетност	17
5. Обезбедување услуги	20
6. Управување со јавните финансии	23
Завршни белешки	28
Прочитај повеќе за <i>Начелата на јавната администрација</i>	29

Предговор

Г. Јоханес Хан

Комесар за европска соседска политика и преговори за проширување, ЕК

Европската комисија (ЕК) обезбедува силен фокус посветен на фундаменталните реформи во раната фаза од процесот на проширување. Овој пристап придонесува за зајакнување на кредибилитетот на политиката за проширување и за подобрување на нејзината трансформативна моќ.

Реформата на јавната администрација (РЈА) е столб на процесот на проширување, заедно со владеењето на правото и економското управување. Сите три столба се тесно поврзани, меѓусекторски прашања од суштинска важност за успехот во политичките и економските реформи и за градење основа за спроведување на стандардите и правилата на Европската унија (ЕУ). Функционалната јавна администрација е неопходна за демократско управување. Таа, исто така, непосредно влијае врз способноста на владите за обезбедување јавни услуги и за поттикнување на конкурентноста и растот.

РЈА треба да доведе до поголема транспарентност, отчетност и ефективност, како и да обезбеди поголема фокусираност на потребите на граѓаните и претпријатијата. Соодветното управување со професионална државна служба, подоброто планирање и координирање на политиките, добрите управни постапки и подобреното

управување со јавните финансии се од суштинска важност за функционирањето на државата и за спроведување на реформите коишто се потребни за интеграција во ЕУ. Земјите треба да ги зголемат своите напори за подобрување на своите јавни администрации на сите нивоа врз основа на национални стратегии. Потребна е силна политичка посветеност за да се управува со процесот на реформите.

Препознавајќи ги предизвиците со коишто се соочуваат земјите опфатени со процесот на проширување, ЕК ја зајакнува својата поддршка за РЈА. ЕК има за цел максимално да ги искористи постојните механизми и форуми за понатамошен развој на реформите, независно дали тоа се врши преку структурите на Спогодбата за стабилизација и асоцијација, преговорите за пристапување или целни иницијативи коишто ЕК ги води за одредена земја. ЕК, исто така, воведува структуриран дијалог за политиките во врска со РЈА со земјите опфатени со процесот на проширување во Посебни групи за РЈА.

Начелата на јавната администрација претставени во оваа публикација, коишто се резултат на долгогодишно и успешно партнерство помеѓу ЕК и СИГМА, значително ќе го олеснат напредокот во оваа сложена агенда.

Предговор

Мари Кивиниemi

Заменик генерален секретар, ОЕЦД

Доброто управување и функционалната јавна администрација се од суштинско значење за градењето и одржувањето на довербата во владата, како и за креирање на потребните структурни реформи за поголем животен стандард во општеството. Важноста на добрата администрација стана особено евидентна во текот на глобалната финансиска криза. Ограничените ресурси ги насочија националните и меѓународните дискусии кон владините резултати, јасно покажувајќи дека доброто управување има значајно влијание врз успешноста на претворањето на расположливите парични средства во системски резултати и исходи.

Ова е познат предизвик за владите на земјите коишто се стремат кон интеграција во Европската унија (ЕУ), бидејќи процесот на пристапување налага спроведување фундаментални реформи во рамки на често ограничени финансиски околности.

ОЕЦД и Европската комисија (ЕК) ги обединуваат своите сили повеќе од 25 години преку иницијативата „СИГМА“. Таа обезбедува поддршка за зајакнување на јавните администрации и за спроведување на реформи во управувањето во потенцијалните земји-пристапнички и соседните земји на ЕУ.

Начелата на јавната администрација се резултат на оваа успешна соработка. Тие ја комбинираат динамиката на процесот на пристапување во ЕУ со стручноста на ОЕЦД во управувањето и обединуваат децении од искуство на земјите-членки на Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД) и на ЕУ, вклучувајќи ги и поранешните земји-пристапнички. Начелата обезбедуваат детална дефиниција на добра јавна администрација кон којашто земјите би требало да се стремат. За првпат, Начелата нудат рамка за следење преку којашто владите и креаторите на политики можат да ја следат примената на потребните реформи со текот на времето.

Преку силниот фокус на спроведување реформи и собирање докази за владините резултати, Начелата не претставуваат само група на барања туку, исто така, обезбедуваат помош во осмислување на визијата за реформа на јавната администрација (РЈА) и служат како помагало во реформата за клучните донесувачи на одлуки.

Општо земено, новата, зајакната рамка за РЈА подобро ќе ги фокусира заедничките напори на владите, ЕК и ОЕЦД во подобрување на успешноста на јавните администрации.

РЕФОРМАТА НА ЈАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЈА Е ФУНДАМЕНТАЛНА ВО ПРОЦЕСОТ НА ИНТЕГРАЦИЈА ВО ЕВРОПСКАТА УНИЈА

Функционалната јавна администрација е предуслов за транспарентно и ефективно демократско управување. Таа е основата за функционирањето на државата, којашто ја одредува способноста на владата да обезбедува јавни услуги и да поттикнува конкурентност и раст. Таа, исто така, има фундаментална улога во процесот на европска интеграција (ЕИ), со тоа што го овозможува спроведувањето на клучни реформи и на ефикасен пристапен дијалог со Европската унија (ЕУ). Според тоа, критериумите за проширување на ЕУ ја препознаваат и истакнуваат потребата на земјите да изградат силна

национална јавна администрација со капацитет да ги следи Начелата на добрата јавна администрација и ефективно да го транспонира и спроведе законодавството на ЕУ.

За да го зајакне својот фокус на реформата на јавната администрација (РЈА), Европската комисија (ЕК) претстави шест клучни прашања на реформата¹ и врши подобро интегрирање на реформата во процесот на проширување преку Посебни групи за РЈА и посилна поврзаност со преговорите за пристапување. Тие шест клучни реформски области ја сочинуваат основата на Начелата на јавната администрација.

ЦЕЛ И ФОКУС НА НАЧЕЛАТА НА ЈАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЈА

Начелата дефинираат што подразбира доброто управување во практика и ги претставуваат главните барања коишто земјите треба да ги следат во текот на процесот на ЕИ. Тие, исто така, вклучуваат и рамка за следење којашто овозможува редовна анализа на напредокот во применувањето на Начелата и утврдување одредници за земјите.

Земјите на ЕУ постепено го дефинираа концептот на добра администрација и тој е вклучен во Повелбата за основните права на ЕУ². Идејата за Европски административен простор беше воспоставена од страна на СИГМА во 1999 година³. Таа вклучуваше компоненти како што се сигурност, предвидливост, отчетност и транспарентност, како и техничка и раководна компетентност, организациски капацитет, финансиска одржливост и учество на граѓаните.

Иако општите критериуми за добро управување се универзални, Начелата се наменети за земјите коишто се стремат кон пристапување во ЕУ и добиваат помош од ЕУ преку Инструментот за претпристапна помош (ИПА). Барањата од законодавството на ЕУ, заедно со другите насоки и упатства на ЕУ, се суштината на Начелата во оние области каде што е воведено законодавството на ЕУ. Во други области, Начелата произлегуваат од меѓународните стандарди и барања, како и од добрата практика во земјите-членки на ЕУ и на Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД). Како минимална одредница за добра администрација, земјите би требало да обезбедат усогласеност со овие основни Начела.

Вниманието коешто владата го посветува на конкретните Начела може да варира од земја до земја, во зависност од структурата на управување на земјата, административната

**Види завршни белешки, стр. 32.*

култура, претходните реформи и клучните предизвици коишто се специфични за земјата. Рамката за следење воспоставува кохерентна група на барања за сите земји, истовремено дозволувајќи на секоја земја одредена флексибилност во определувањето на нејзините предизвици и цели за РЈА.

Начелата опфаќаат област од јавниот сектор којашто е позната како „државната администрација“. Нашироко користен во земјите од Западен Балкан, овој поим укажува на двата основни елементи коишто се опфатени со Начелата: „јавната администрација“ на „државно (национално или централно) ниво“. Начелата, исто така,

РАМКА ЗА СЛЕДЕЊЕ И АНАЛИЗА

Начелата се надополнети со рамка за следење, којашто овозможува да се оцени состојбата на јавната администрација во одреден период, како и постигнатиот напредок со текот на времето. Рамката за следење вклучува сеопфатна група на квантитативни и квалитативни показатели, коишто се фокусираат на предусловите за успешни реформи (добри закони, политики, структури и постапки), но и на реалното спроведување на реформите и подоцнежните исходи (колку администрацијата е успешна во практика). За да се анализира напредокот којшто една земја го постигнува во примената на Начелата, овие показатели ја мерат зрелоста на релевантните компоненти на јавната администрација и даваат генерална вредност од 0 (најниска) до 5 (највисока). За секое Начело, аналитичката рамка ја вклучува дефиницијата од методолошкиот пристап и ги наведува изворите на информации коишто биле консултирани за анализа и собирање на податоците. Генералниот пристап препознава дека нема единствен метод на мерење којшто може комплетно да ги опфати

опфаќаат независни уставни органи, како и собранието и судството, во рамки на опсегот на нивните овластувања за надзор и контрола на државната администрација.

Степенот до којшто земјите-кандидатки или потенцијалните кандидатки ги применуваат овие Начела во практика укажува на капацитетот на нивната национална јавна администрација ефективно да го спроведува законодавството на ЕУ, во согласност со критериумите дефинирани од Европскиот совет во Копенхаген (1993) и Мадрид (1995).

комплексните прашања поврзани со организациската промена и промените во социјалното однесување. Бидејќи РЈА се занимава речиси исклучиво со такви работи, потребно е да се добијат што е можно повеќе информации од административни податоци, анкети, статистика, интервјуа итн. и потоа активно, вкрстено да се проверат за да се добие балансирана оценка. Оттука, показателите се составени од комбинација на подпоказатели користејќи различни методологии.

СИГМА ги собира доказите и податоците потребни за следење на успешноста и напредокот во земјите за време на нејзиното оценување на РЈА. Рамката, исто така, може да ја користат националните влади (т.е. институциите коишто ја координираат или спроведуваат агендата на РЈА) или локалните тинк-тенкови или граѓански организации.

Начелата опфаќаат клучни хоризонтални нивоа на системот на управување, коишто ја одредуваат целокупната успешност на јавната администрација.

1

Стратешка рамка за реформа на јавната администрација

2

Развој и координација на политиките

3

Јавна служба и управување со човечки ресурси

4

Отчетност

5

Обезбедување услуги

6

Управување со јавните финансии

1

Стратешка рамка за
реформа на јавната
администрација

Стратешка рамка за реформа на јавната администрација

НАЧЕЛА

НАЧЕЛО 1:

Владата има изработено и донесено ефективна агенда за реформа на јавната администрација со којашто се решаваат клучните предизвици.

НАЧЕЛО 2:

Реформата на јавната администрација е целисходно спроведена; целните резултати на реформата се определени и редовно се следат.

НАЧЕЛО 3:

Обезбедена е финансиската одржливост на реформата на јавната администрација.

НАЧЕЛО 4:

Реформата на јавната администрација има силни и функционални структури за раководење и координација на политичко и административно ниво со коишто се управува со процесот на креирање и спроведување на реформата.

ПРЕДУСЛОВИ ЗА УСПЕШНИ РЕФОРМИ (добри закони, политики, структури и постапки)

- Одредување на приоритетите на РЈА во клучните хоризонтални плански документи
- Кохерентност на планските документи на РЈА
- Сеопфатност на системите за известување и следење на РЈА
- Определување на трошоците за активностите од РЈА (%)
- Утврдување организациска и раководна отчетност за РЈА

СПРОВЕДУВАЊЕ НА РЕФОРМИТЕ И ПОДОЦНЕЖНИ ИСХОДИ

- Ориентираност кон реформата на планските документи на РЈА
- Квалитет на консултациите поврзани со планските документи на РЈА
- Стапка на спроведување на активностите од РЈА (%)
- Остварување на целите на РЈА (%)
- Реално финансирање на агендата на РЈА

2

Развој и
координација на
политиките

Развој и координација на политиките

НАЧЕЛО 1:

Централните владини институции ги исполнуваат сите клучни функции за доброорганизиран, конзистентен и компетентен систем за креирање на политиките.

НАЧЕЛО 2:

Воспоставени се јасни хоризонтални постапки за управување со националниот процес на европска интеграција и се спроведуваат под координација на одговорниот орган.

НАЧЕЛО 3:

Воспоставено е усогласено среднорочно планирање на политиките, со јасни севкупни цели на владата, коешто е во согласност со финансиските околности на владата; секторските политики ги исполнуваат целите на владата и се доследни со среднорочната буџетска рамка.

НАЧЕЛО 4:

Воспоставен е усогласен систем за среднорочно планирање за сите процеси коишто се важни за европската интеграција и тој е интегриран во планирањето на домашните политики.

НАЧЕЛО 5:

Редовното следење на работата на владата овозможува јавна контрола и ја поддржува владата во остварувањето на нејзините цели.

НАЧЕЛО 6:

Одлуките на владата се подготвуваат на транспарентен начин и се засноваат на професионалното мислење на администрацијата; обезбедена е законската усогласеност на одлуките.

НАЧЕЛО 7:

Собранието врши контрола врз креирањето на политиките на владата.

НАЧЕЛО 8:

Со организациската структура, постапките и распределбата на кадарот во министерствата се обезбедува дека изработените политики и законодавство можат да се спроведат и ги исполнуваат целите на владата.

НАЧЕЛО 9:

Постапките за европската интеграција и институционалната рамка се составен дел од процесот за развој на политиките и обезбедуваат систематско и навремено транспонирање на законодавството на ЕУ.

НАЧЕЛО 10:

Процесот на креирање политики и изготвување закони се заснова на докази, а во министерствата доследно се користи процена на влијанието.

НАЧЕЛО 11:

Политиките и законодавството се изготвуваат на инклузивен начин, којшто овозможува активно учество на општеството и дозволува координација на различните перспективи во владата.

НАЧЕЛО 12:

Законодавството е доследно во структурата, стилот и јазикот; барањата во врска со изготвувањето на законите доследно се применуваат во министерствата; законодавството е достапно за јавноста.

Примери на показатели

ПРЕДУСЛОВИ ЗА УСПЕШНИ РЕФОРМИ (добри закони, политики, структури и постапки)

- Институционализација на аранжманите за координација меѓу институциите на ЦВ
- Достапност на насоки за ресорните министерства во текот на процесот на планирање на политиките
- Усогласеност меѓу централните документи за планирање на политиките
- Министерствата навремено ги поднесуваат редовните точки од дневниот ред на седницата на владата (%)
- Користење основни аналитички алатки и техники за процена на потенцијалните влијанија од новите нацрт-закони

СПРОВЕДУВАЊЕ НА РЕФОРМИТЕ И ПОДОЦНЕЖНИ ИСХОДИ

- Комплетност на финансиските пресметки во секторските стратегии
- Стапка на спроведување на владините планови за законодавните обврски поврзани со ЕИ (%)
- Отвореност на процесот на одлучување на владата
- Бизнисите го перципираат владиното креирање политики како јасно и стабилно (%)
- Користење вонредни процедури за донесување нацрт-закони спонзорирани од владата (%)

3

Јавна служба и
управување со
човечки ресурси

НАЧЕЛО 1:

Опфатот на јавната служба е соодветен, јасно дефиниран и се применува во практика.

НАЧЕЛО 2:

Рамката на политики и правната рамка за професионална и кохерентна јавна служба се воспоставени и се применуваат во практика; институционалната рамка овозможува конзистентни и ефективни практики на управување со човечките ресурси во јавната служба.

НАЧЕЛО 3:

Вработувањето на јавните службеници се врши врз основа на заслуги и еднаков третман во сите фази; критериумите за распоредување на работно место во пониско знаење и престанок на работниот однос на јавните службеници се изречни.

НАЧЕЛО 4:

Спречено е непосредно или посредно политичко влијание врз високите раководни позиции во јавната служба.

НАЧЕЛО 5:

Системот на наградување на јавните службеници се заснова на класификации на работните места; тој е праведен и транспарентен.

НАЧЕЛО 6:

Обезбедено е стручното усовршување на јавните службеници; тоа вклучува редовна обука, праведно оценување на учинокот, како и мобилност и унапредување врз основа на објективни и транспарентни критериуми и заслуги.

НАЧЕЛО 7:

Воведени се мерки за поттикнување на интегритетот, за спречување корупција и за обезбедување дисциплина во јавната служба.

ПРЕДУСЛОВИ ЗА УСПЕШНИ РЕФОРМИ (добри закони, политики, структури и постапки)

- Постоене на централен, способен орган за координација
- Достапност и користење на податоците за државната служба
- Соодветна законодавна рамка за вработување според заслуги за високите позиции во државната служба
- Објективни критериуми за престанок на работниот однос во законодавството за државна служба
- Право на жалба против одлуките за разрешување и распоредување на работно место во пониско звање пред судовите

СПРОВЕДУВАЊЕ НА РЕФОРМИТЕ И ПОДОЦНЕЖНИ ИСХОДИ

- Време коешто е потребно за да се ангажира државен службеник
- Стапка на задржување на новоангажираните државни службеници (%)
- Одлуки за разрешување уважени од судовите (%)
- Примена во практика на постапките за вработување за високата државна служба
- Перципирано ниво на меритократија во јавниот сектор (%)

4

ОТЧЕТНОСТ

НАЧЕЛО 1:

Целокупната организација на централната власт е рационална, ги следи соодветните политики и прописи и обезбедува соодветна внатрешна, политичка, судска, социјална и независна отчетност.

НАЧЕЛО 2:

Правото на пристап до информации од јавен карактер е донесено во законодавството и доследно се применува во практика.

НАЧЕЛО 3:

Воведени се функционални механизми за заштита на правата на граѓанинот на добра администрација и на заштита на јавниот интерес.

НАЧЕЛО 4:

Внатрешните управни жалби и судската контрола гарантираат праведен третман во управните спорови.

НАЧЕЛО 5:

Јавните органи преземаат одговорност во случаи на повреда на прописите и гарантираат правна заштита и/или соодветен надомест.

ПРЕДУСЛОВИ ЗА УСПЕШНИ РЕФОРМИ (добри закони, политики, структури и постапки)

- Солидност на основните механизми за отчетност меѓу министерствата и подредените тела
- Соодветно законодавство за пристап до информации од јавен карактер
- Сеопфатно следење на спроведувањето на законодавството за пристап до информации од јавен карактер
- Достапност на судските одлуки за јавноста
- Режимот на јавна одговорност ги опфаќа сите тела кои извршуваат јавни овластувања

СПРОВЕДУВАЊЕ НА РЕФОРМИТЕ И ПОДОЦНЕЖНИ ИСХОДИ

- Делегирање на овластувањето за донесување одлуки во рамки на министерствата
- Проактивност во објавувањето на податоците од страна на централната власт (%)
- Спроведување на препораките на Народниот правобранител (%)
- Доверба на населението во надзорните институции (%)
- Стапка на решавање на предметите во првостепените управни судови (%)

5

Обезбедување
услуги

Обезбедување услуги

НАЧЕЛА

НАЧЕЛО 1:

Политиката за државна администрација којашто е ориентирана кон граѓаните е воведена и се применува.

НАЧЕЛО 2:

Добрата администрација е клучна цел на политиката со којашто се поддржува обезбедувањето на јавните услуги, таа е усвоена во законодавството и доследно се применува во практика.

НАЧЕЛО 3:

Воспоставени се механизми за обезбедување на квалитетот на јавните услуги.

НАЧЕЛО 4:

Обезбедена е достапноста на јавните услуги.

ПРЕДУСЛОВИ ЗА УСПЕШНИ РЕФОРМИ (добри закони, политики, структури и постапки)

- Постоене и степен на примена на политика за обезбедување услуги
- Постоене на централна координација за проектите на дигитална влада
- Централно следење на успешноста во обезбедувањето на услугите
- Правно признавање и финансиска достапност на електронските потписи
- Соодветна рамка на политики за корисниците на јавни услуги кои се со посебни потреби

СПРОВЕДУВАЊЕ НА РЕФОРМИТЕ И ПОДОЦНЕЖНИ ИСХОДИ

- Обновување на документи за лична идентификација
- Укинување или промена на решенијата на управните органи од страна на управните судови (%)
- Користење алатки и техники за управување со квалитетот
- Интероперабилност на основните регистри
- Перцепции на граѓаните за времето и трошоците за пристап до јавните услуги (%)

6

Управување со
јавните финансии

Управување со јавните финансии

НАЧЕЛА

НАЧЕЛО 1:

Владата објавува среднорочна буџетска рамка на ниво на општата влада, којашто се заснова на веродостојни прогнози и опфаќа период од најмалку три години; сите буџетски организации работат во оваа рамка.

НАЧЕЛО 2:

Буџетот се формулира во согласност со националната правна рамка, со сеопфатно подобрени средства за трошење коишто се конзистентни со среднорочната буџетска рамка и се почитуваат.

НАЧЕЛО 3:

Министерството за финансии (или овластениот централен орган за трезор) врши централизирана контрола на исплатата на средствата од единствената трезорска сметка и ја обезбедува готовинската ликвидност.

НАЧЕЛО 4:

Воспоставена е јасна стратегија за управување со долгот и таа се спроведува во насока на почитување на целта за севкупниот долг на земјата и контролирање на трошоците за сервисирање на долгот.

НАЧЕЛО 5:

Обезбедени се транспарентно известување и контрола на буџетот.

НАЧЕЛО 6:

Оперативната рамка за внатрешна контрола ги дефинира одговорностите и овластувањата, а нејзината примена од страна на буџетските организации е доследна со законодавството коешто ги уредува управувањето со јавните финансии и, општо, јавната администрација.

НАЧЕЛО 7:

Секоја јавна организација спроведува внатрешна контрола во согласност со општата политика за внатрешна контрола.

НАЧЕЛО 8:

Оперативната рамка за внатрешна ревизија ги одразува меѓународните стандарди, а нејзината примена од страна на буџетските организации е доследна со законодавството коешто ги уредува јавната администрација и, општо, управувањето со јавните финансии.

НАЧЕЛО 9:

Секоја јавна организација спроведува внатрешна ревизија во согласност со документите на општата политика за внатрешна ревизија, како што е соодветно за организацијата.

НАЧЕЛО 10:

Прописите за јавните набавки (вклучувајќи ги концесиите и јавно-приватните партнерства) се во согласност со законодавството на Европската унија, вклучуваат дополнителни области коишто не се опфатени со законодавството на ЕУ, се усогласени со соодветните прописи во другите области и соодветно се спроведуваат.

НАЧЕЛО 11:

Постои централен институционален и административен капацитет за ефективно и ефикасно развивање, спроведување и следење на политиката за јавните набавки.

Управување со јавните финансии

НАЧЕЛА

НАЧЕЛО 12:

Системот на правна заштита е во согласност со стандардите на независност, правичност и транспарентност на законодавството на Европската унија и овозможува брзо и компетентно постапување по жалбите и изрекување санкции.

НАЧЕЛО 13:

Спроведувањето на јавните набавки е во согласност со основните начела на еднаков третман, недискриминација, пропорционалност и транспарентност, притоа се обезбедува најефикасно користење на јавните средства и најдобро искористување на модерните техники и методи за јавните набавки.

НАЧЕЛО 14:

Договорните органи и субјекти ги имаат соодветните капацитети и практични насоки и алатки за да обезбедат професионално управување со целиот циклус на набавките.

НАЧЕЛО 15:

Независноста, мандатот и организацијата на врховната ревизорска институција се утврдени и заштитени со уставната и правната рамка и се почитуваат во практика.

НАЧЕЛО 16:

Врховната ревизорска институција непристрасно и објективно ги применува стандардите за да обезбеди ревизии со висок квалитет коишто позитивно влијаат врз функционирањето на јавниот сектор.

ПРЕДУСЛОВИ ЗА УСПЕШНИ РЕФОРМИ (добри закони, политики, структури и постапки)

- Сила на фискалните правила
- Јасност на националните сметководствени стандарди и конзистентност со меѓународните стандарди
- Комплетност на регулаторната рамка за внатрешна контрола
- Право да се оспоруваат одлуките за јавни набавки
- Усогласеност на ревизорската методологија со Меѓународните стандарди на врховните ревизорски институции

СПРОВЕДУВАЊЕ НА РЕФОРМИТЕ И ПОДОЦНЕЖНИ ИСХОДИ

- Веродостојност на среднорочните планови за приходите (%)
- Разлика меѓу резултатот од долгот на јавниот сектор и таргетот (%)
- Квалитетот на извештаите за внатрешна ревизија
- Реално време за обработка на жалбите во системот на јавните набавки
- Перцепција на граѓаните за ефективност на врховните ревизорски институции (%)

1. ЕК (2014), *Стратегија за проширување и главни предизвици 2014 15*, Соопштение од Комисијата до Европскиот парламент, Советот, Европскиот економско-социјален комитет и Комитетот на регионите, КОМ(2014) 700 завршно, 8 октомври 2014 година, ЕК, Брисел, https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/key_documents/2014/20141008-strategy-paper_en.pdf
2. Член 41. Право на добра администрација: 1) Секое лице има право неговите административни работи да се процесираат објективно, праведно и во разумен временски рок од страна на институциите и телата на Унијата. 2) Ова право го вклучува следното: правото секое лице да биде сослушано, пред да се преземе мерка што негативно би влијаела на тоа лице; правото секое лице да има пристап до сопственото досие, почитувајќи ги легитимните интереси на доверливост и професионална и деловна тајна; обврската на администрацијата да ги наведе причините за своите одлуки. 3) Секое лице има право да бара од Заедницата исправање на каква било штета предизвикана од нејзините институции или службеници при извршувањето на нивните задачи, согласно со општите принципи на законите на земјите-членки. 4) Секое лице може да им напише на институциите на Унијата на еден од јазиците на Договорите и мора да добие одговор на истиот јазик.
3. ОЕЦД (1999), *Европски начела за јавната администрација*, Документи на СИГМА, бр. 27, Публикација на ОЕЦД, Париз, <https://doi.org/10.1787/5kml60zwdr7h-en>

Прочитај повеќе за *Начелата на јавната администрација*

Подначелата коишто ги определуваат барањата од секое Начело и аналитичката методологија се утврдени во комплетната верзија на *Начелата на јавната администрација*, којашто е дигитално достапна на веб-страницата на СИГМА:

www.sigmaweb.org

За дополнителни информации:

OECD/SIGMA
2 Rue André Pascal
75775 Paris Cedex 16
France

mail to: sigmaweb@oecd.org
Tel: +33 (0) 1 45 24 82 00

www.sigmaweb.org